

عنوان مقاله:

هویت اجتماعی جامعه مدنی با تکیه بر فرآیند تاریخ نگاری سوره بقره

محل انتشار:

دوفصلنامه قرآن و روشنگری دینی، دوره 4، شماره 2 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسنده:

علی سعیدی - مدرس گروه معارف

خلاصه مقاله:

سوره بقره بنا بر ادله ی تاریخ نگاری، نخستین سوره ای است که پس از هجرت در مدینه نازل شده که تنوع و گستردگی موضوعات در این سوره، سبب شد که نزول دو ساله ای به فاصله سال های اول تا دوم هجرت را برای آن در نظر داشته باشیم. در بحبوحه ی عصر نزول این سوره، جامعه ای که رسول خدا (ص) در آن ظهور کرد، جامعه ای یکپارچه نبود، بلکه برعکس از قبایل، گروه ها و جماعات متفرق و پراکنده ای شکل گرفته بود که فقدان دولت مرکزی و نبود دین واحد سبب شده بود که هیچ گونه وجه هویتی مشترک نداشته باشد و لذا بخش مهمی از حیات سیاسی - اجتماعی آنها در جنگ با یکدیگر سپری شد. اما با تلاش رسول خدا (ص) این جامعه متفرق و پراکنده به جامعه ای یکدست با هویت اسلامی تبدیل شد. بنابراین سوره بقره، فرآیند جامعه سازی دینی در مدینه را گام به گام به پیش برده و در این مسیر، بسترهای مناسبی برای آسیب پذیری جامعه نبوی وجود داشته است. از آنجا که این بسترها می توانست شرایط مساعدی در جهت تضعیف و فروپاشی انسجام داخلی جامعه نبوی و در نتیجه وقوع نقض عهد جمعی و پراکنده شدن مومنین از پیرامون پیامبر (ص) را از طریق تضعیف ارتباط و عهد و میثاق مومنان با خداوند ایجاد نماید، خداوند در سوره بقره ابتکار عمل را در دست گرفته و با طراحی یک مدل مهندسی، مسیر انسجام بخشی به جامعه نبوی را فراهم می نماید.

کلمات کلیدی:

قرآن، هویت اجتماعی، عصر مدنی، تاریخنگاری، بقره

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1977202>

